

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 733/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, PhD., Mierová 1725, Čadca, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. CA-14C/66/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní sp. zn. CA-14C/66/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Žilina **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. CA-14C/66/2019 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 10. decembra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných

práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu vo veci označenej v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietáhov.

2. Sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného v konaní o náhradu škody (pôvodne) 4 017,42 eur začatom na okresnom súde 20. septembra 2019. Prvé pojednávanie bolo súdom vo veci nariadené na 14. júl 2019 (neuskutočnilo sa), uskutočnilo sa napokon až 13. apríla 2022 s tým, že bolo odročené pre účely nariadenia znaleckého dokazovania. Znalecké dokazovanie bolo napokon nariadené až uznesením z 15. apríla 2025, pričom bola znalcomi uložená lehota na vypracovanie znaleckého posudku 10 mesiacov.

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ osobitne namieta zdĺhavé doručovanie vyjadrení, skutočnosť, že počas troch rokov sa nevykonalo pojednávanie, a od upovedomenia zo strany súdu, že vykoná znalecké dokazovanie, do jeho nariadenia uplynula tiež trojročná doba. Súd podľa sťažovateľa koná s prietahmi aj napriek jeho sťažnosti podanej predsedovi súdu, ktorá bola vyhodnotená ako opodstatnená.

4. Uznesením č. k. II. ÚS 733/2025-9 zo 17. decembra 2025 prijal ústavný sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v plnom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd uvádza, že po doručení žaloby (20. septembra 2019) bol žalobca 7. októbra 2019 vyzvaný na odstránenie väd podania. Po ich odstránení bola 27. novembra 2019 žaloba expedovaná na vyjadrenie a sťažovateľovi bola doručená 6. decembra 2019. Uznesenie – replika bolo vypracované 23. januára 2020, expedované bolo 7. februára 2020. Uznesenie – duplika bolo vypracované 17. apríla 2020, expedované 29. apríla 2020. V tomto období teda okresný súd namieta, že k prietahovému konaniu nedošlo.

6. Na druhej strane súd priznáva neefektívnosť, keď nenariadil znalecké dokazovanie bezprostredne po uskutočnenom pojednávaní. Zákonná sudkyňa tiež uvádza, že dĺžka konania bola čiastočne ovplyvnená aj jej dočasnými práceneschopnosťami, ako aj množstvom pridelených spisov.

7. Vyjadrenie súdu k možným prietahom nedoručoval sťažovateľovi na repliku, pretože z neho nevyplývala žiadna nová okolnosť. Ani prípadná replika sťažovateľa by navyše neovplyvnila rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci. S ohľadom na uvedené kritérium (vplyv na výsledok konania) je takýto postup aprobovaný judikatúrou ústavného súdu, ako aj Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, § 60 – § 65, IV. ÚS 660/2020, I. ÚS 155/2020).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru,

pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

11. V posudzovanej veci ide o konanie o žalobe o zaplatenie 3 174 eur, ktorá bola podaná na okresnom súde 20. septembra 2019. Celková dĺžka konania je teda viac ako 6,5 roka, čo je dvojnásobok ústavne prijateľnej doby, ktorá je dva až tri roky na jednom stupni v závislosti od povahy veci (I. ÚS 544/2024).

12. Vo vzťahu k zložitosti veci ústavný súd uvádza, že nejde o vec skutkovo ani právne zložitú, a ani okresný súd neuvádza, že by zdĺhavosť konania bola spôsobená správaním sťažovateľa alebo že by k tomu nejakým spôsobom prispel. Sťažovateľ využil aj možnosť podania sťažnosti predsedovi súdu, ktorej bolo vyhovené. V súčasnosti sa vo veci čaká na vyhotovenie znaleckého posudku.

13. Ako problematické sa na prvý pohľad javí obdobie od 29. apríla 2020 (keď bolo doručené posledné vyjadrenie) do 13. apríla 2022 (keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie). V tomto prípade je relevantné skôr obdobie do júla 2021, keď sa vo veci v podstate nekonalo (približne rok), keď z chronológie následných úkonov je zrejماً snaha o skoršie nariadenie pojednávania. Odôvodnené odročovanie pojednávania sa v tomto prípade nejaví ako neakceptovateľné (išlo o rôzne dôvody na strane účastníkov konania, ako aj samotnej sudkyne).

14. Zásadným problémom je v tomto prípade (súdom priznané) nariadenie znaleckého dokazovania, ktoré síce avizoval súd už na pojednávaní 13. apríla 2022 (na ten účel bolo pojednávanie odročené, pozn.), avšak nariadené bolo až uznesením z 15. apríla 2025.

15. Ľudsky možno rozumieť dôvodom, ktoré uvádza zákonná sudkyňa v doručenom vyjadrení – a síce vysoký nápad nových vecí, neskoršie pridelenie konaní vo veciach starostlivosti o maloletých (ktoré musia byť vybavované prednostne), ako aj obdobia práceneschopnosti, avšak z pohľadu porušovania práv sťažovateľa je potrebné konštatovať (bez ohľadu na objektívne a subjektívne dôvody), že konanie trvá neprimerane dlho, a preto ústavný súd konštatuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia či vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako ani optimalizácia súdnictva nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu).

17. Bez ohľadu na to, že sa v súčasnosti čaká na vyhotovenie znaleckého posudku, príkaz konať bez zbytočných prieťahov sa bude vzťahovať aj na ďalší postup súdu potom, ako bude posudok vyhotovený, a preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 3 500 eur. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (6,5 roka) na jednej strane, skutočnosť, že sťažovateľ nijakým spôsobom neprispel k tomu, že sa vo veci koná tak dlho, a aktívne namietal dĺžku konania aj sťažnosťou podanou predsedovi okresného súdu. Ústavný súd s ohľadom na tieto skutočnosti priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 2 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur.

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 771,68 eur. Túto sumu ústavný súd zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane.

22. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2026

Peter Molnár
predseda senátu